WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТПЛАТУ ПРИМА
КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:
ЗА СРВИЈУ . . . . . 6 дин. МЕСЕЧНО
ОД ЈЕДНОГА БРОЈА . . . . . 0·40 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ПОШТАНСКОГ САВИЗА 15 дин. МЕСЕЧНО

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:
Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ћирић.

Број 17 ПЕТАК 21 ДЕЦЕМБРА 1890 Година I

25 САСТАНАК

8 децембра 1890 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК

Паја Вуковић

СЕКРЕТАР

Доброслав Ружић

(НАСТАВАК)

(Г. Гершић).

Овде је казано, да у извесним случајевима, кад је прека потреба, да може издатак да се учини, а да се тражи накнадно одобрење од Савета. Тих случајева има врло мало, и ја господо мислим, да ниједан министар, који води рачуна о себи, неће ризиковати, да учини такви издатак који му доцније Савет неће одобрити, јер он зна, да Савет треба накнадно да му тај издатак одобри, и онда ће пазити. А какви издатци ту могу да буду? Ево какви: има да се оправља нека школа за време ферија, то се ради и то ће сигурно Државни Савет после одобрити. Издатци друге врсте неће ту бити, јер ви, господо, знате, да је закон ограничио докле се има ићи у издацима.

Сем тога има још једна ствар. Ви знате, господо, да може лако, да се догоди прилика и потреба, да се извесна контрола изврши над управним органима и властима, и како Савет спада међу највише управно-судске власти, то може, да се догоди прилика и потреба, да се ради прегледања шаљу државни саветници, а то је у осталом коректније, и има више значења, но да то чине секретари министарства и т. д. И у време одмора то може да буде.

Сем тога у Августу месецу, дакле после одмора, долазе највећи послови: ту су законски пројекти, које влада подноси, ту су избори за окружне скупштине осим осталих текућих послова. У опште дакле ту има толико посла, да саветници треба да имају времена раније, те да могу све те законске пројекте прегледати и о њима размислити; јер после то мора на јуриш да се ради.

Ја кажем господо, да ћете учинити једну неправилност и недоследност, ако ферије избаците, и верујте, да то неће бити у интересу посла. С тога треба казати: ево вам одмор а после одмора радите са већом вољом и енергијом.

Ја сам дакле за то да ферије остану и да Скупштина не показује, да има неко нерасположење према Савету, јер сви разлози, који су овде изнесени противу ферија, не стоје.

Дакле, кад постоје ферије за судове, кад постоје за школе и толика остала надлештва, онда треба и овде да постоје, и нема разлога, да се укидају. У осталом ферије постоје за Државни Савет и у осталом свету. Француска, као република, која прилично штеди, није нашла за нужно, да Државном Савету укине ферије, а ту се бар не може мислити, да је француска република вољна, да иде на руку неком рахатлуку и госпоству.

Дакле ја предлажем да ферије остану.

Војин Ћирковић — Као члан овог одбора, ја сам дао своје мишљење, да се чл. 98, који говори о одређивању саветског одмора укине, и то са ових разлога: што Државни Савет има посла не само са оним надлештвима, која имају ферије, него и са другим, која немају ферија, н. пр. ми знамо да су по нека општинска решења тако важне природе, да не трпе одлагања. То и сам Савет признаје у чл. 99, где се каже ово: (чита) „За време трајања саветског одмора новчани издаци, за случајеве, који не трпе одлагања, а за које је потребно саветско одобрење (тачка 8, чл. 145 Устава) могу бити нарећени краљевским указом, на предлог дотичног министра. Кад се пак Савет састане, дотични је министар дужан од Савета накнадно одобрење за тај издатак тражити, но у једно је дужан пред Саветом и оправдати узроке, са којих његов предлог о издатку није трпео одлагања". Тако исто у другој алинеји овог члана каже се: „кад буде потреба за задужење округа, срезова, или општина (према чл. 12, тач. 5, закона о општинама, и чл. 57 закона о уређењу округа и срезова) онда и ово могу да одобре министри". Ја мислим, господо, да би се ово косило са Уставом, јер Савет своју надлежност преноша на министра. (Гига Гаршић: То није истина, јер он накнадно одобрава). Молим вас, овде је Савет нашао згодног излаза, па је пренео своју надлежност на г. министра, а што је то чинио кад у чл. 145 Устава стоји, шта су дужности Савета. Између осталога 6 тачка гласи: „Да расматра и решава жалбе против министарских решења, у спорним административним питањима. Ова решења Држ. Савета обавезна су за министре."

Ко ће дакле ово да решава кад овај спор постоји између министара, а Савет није на окупу. А тако исто у тач. 7 чл. 145 Устава, због које је у овоме пројекту стављен нарочити 86 члан, стоји: „да Савет решава сукобе између административних власти". На основу овога је састављен чл. 99 саветског предлога. И кад се деси овакав случај, онда ко би могао да дâ решење, ако не Савет.

Дакле са ових разлога, ја сам дао мишљење у одбору, да се ферије укину, а молим Скупштину да и она то учини.

М. Лешјанин — Ја говорим сад о 99 чл. Ја сам у првоме говору своме напоменуо, да је стилизација 98 члана непотпуна, а сада ћу да говорим о овом 99 члану. Ја нисам за то, да се ово остави, него за то, да се овај члан укине; али ме овде изненађује то, што сам г. Гига Гершић говори

о неком укинућу ферија саветских. Међу тим, и кад се овде изоставе ова два члана, не укидају се саветске ферије. Овде се каже у чл. 98 „Савет ће имати ферије у то и то време". (Гига Гершић: избрисали су их. — Смех). Нека су и избрисали чл. 98 и 99 овога пројекта, опет нису ферије избрисали. Овде се наређује како ће бити за време ферија, како ће се министар обраћати намесништву да му се указом одобри извесна сума новаца, коју ће Државни Савет после одмора одобрити. Дакле ја опет кажем, да се изостављањем ова два члана одмор саветски не укида, а то се види и из тога што смо на више места у овом пројекту закона наводили саветски одмор.

Ја сам против овог другог члана, и за то сам, да се нов члан постави, који би гласио овако: „Држ. Савет стараће се, да све послове, који му пре наступања одмора на расправу дођу, посвршава, поглавито оне, који су хитне природе и не могу чекати док се Савет поново састане".

Дакле, кад се узме ова тачка, господо, онда ми можемо оставити ферије Савету, нека их има, као што их је имао и од постанка свога, па до сада. У осталом лепо је казао г. Гига Гершић, кад су имали саветници ферије онда, кад нису имали може бити, ни десети део овога посла, који имају сад, онда за што им се не би и даље оставиле. Ја сам дакле за то, да се укине 99 члан, али нисам за то, да се укину и ферије.

Алимпије Васиљевић — Господо и браћо, после онако лепог и разложног говора мог друга г. Гершића, ја ћу да кажем само неколико речи.

Кад је Народна Скупштина прошле године решила, да се укину додаци председнику и потпредседнику Држ. Савета, па што више да се смање и плате државним саветницима, и то она плата, која је још пре 50 година одређена, кад су много лакши услови живота били, онда се таква одлука од стране народног представништва могла правдати само тешким финансиским приликама, које су земљу задесиле; али ово што се сад тражи, да се једном највишем надлештву укине тај краткотрајни одмор, кад он постоји код много мањих надлештава, то се, господо, не да ничим правдати.

Ја нећу да говорим о томе, како у Савет долазе људи, који су дуго служили својој отаџбини, нећу да говорим ни о томе, да тамо долазе или бар треба да долазе они, који су нешто и заслужили својим радом отаџбини, него хоћу да кажем то, да у Држ. Савет долазе и могу доћи они, који не бегају од државних послова. Дакле, господо, државни саветници умеју да оцене потребе државне па да се не користе одмором, и ако га по закону имају, ако их чекају важни и хитни државни послови.

Ево овде у Скупштини има 4 саветника као посланика, и ми као посланици не морамо ићи у Државни Савет, али ми знамо да се без нас не могу да врше неки хитни послови државни, па ми сваког дана кад из Скупштине изађемо идемо у Држ. Савет и тамо радимо до неко доба ноћи (Вичу: хвала. Смех). На кратко: нема никаквог земаљског интереса, да се Савету укину ферије, осим једног разлога, нерасположења Скупштине према Савету. (Вичу није). Не треба да кријемо, Скупштине су још одавна рђаво расположене према Савету, али ја молим народно представништво ради његовог достојанства, да не доноси законе према расположењу, него према потреби државној и правди људској.

Станко Петровић — Кад смо у одбору ова два члана претресали, ми смо о томе дуже размишљали, обзирали смо се на тешкоће чиновника који врше те послове, а обзиралисмо се и на државни посао да не би трпели уштрба општинска а и среска надлештва а и она надлештва и они радови који о некују решење Државног Савета. Браћо, кад год смо доносили какав закон о чиновништву и тражили да се нешто од њих одузме, свакад смо добијали одзив, да Скупштина мрзи чиновништво. Господо ја мислим да Скупштине немају те намере да одузимају од чиновника нешто из неке мржње, него скупштине имају својих обзира према којима и доносе такав један закон а највише у намери да чиновништво што боље ради на послу, који држава захтева. Овде је један од господе говорника напоменуо да се чиновништву много одузима од његова права, а одређује му се да што више ради. Ја мислим, господо, кад узмемо за пример нашег сељака и занатлију, и погледамо колико он ради за свој опстанак, онда за цело треба да тражимо и од нашег чиновништва, да и оно што више ради. Један шегрт ради не само дању него и ноћу (један глас: зар је Саветник шегрт) од нашег чиновника то се не тражи, од њега се не тражи да ради по ваздан, но да дође у 8 сати и да ради онолико колико је потребно.

Поштовани г. Гига Гершић рече да укинути саветницима ферије значило би то исто што рећи једноме, који је болестан: не да ти се одсуство па шта буде. Ја мислим господо, да и једном војнику у рату, кад се изда лекарска сведоџба, да је болестан она је меродавна. На основу лекарске сведоџбе мора се свакоме дати одсуство и то се не може никоме закратити Ја колико сам чуо г. Стојан Бошковић и летос је био у бањи а и сад се налази на одсуству; лекари су констатовали да је слаб и на основу тога дато му је одсуство. Господа саветници не треба да се љуте и да мисле да се само иде на то, да се Државном Савету укине одсуство, ја држим да ће Скупштина бити следствена себи и да ће бити поднет предлог да се и судијама одсуство укине (чује се: то не треба). Допустити да буде одсуства то би значило, а ја мислим да ћете се и ви у томе са мном сложити, као кад би један газда погодио слугу за 12 месеци — годину дана, а он да ради 9 месеци а 3 месеца да се одмара. Напослетку ја бих пристао да остану ферије, али под тим условом, да господа за време ферија не примају плату из државне касе: онда бих пристао да се одмарају и да иду у страна купатила, али не могу никако пристати да иду у стране земље и троше новац народни, а народни посао не раде.

Према овоме што рекох ја сам мишљења да се саветницима ферије укину, а поднећу и предлог да се и судске ферије укину.

Гл. Гершић — Ја хоћу само ради личног обавештења да кажем неколико речи о ономе што се г. Кирковић позвао на 145 чл. Устава и то на тачку која говори о административним споровима. Позивање на ту тачку члана 145 Устава овде нема никаквога места, јер овде где се говори о новчаним издатцима, ту нема административних спорова и то не стоји једно с другим ни у каквој вези (чује се: то није лично обавештење; да се реши). Молим вас, господо, то изгледа као неки његов јак разлог, и с тога ја сам одговорио да његов навод не важи за новчане издатке. Даље поштовани посланик Станко Петровић у свом говору рече, да он дозвољава чиновницима одмор да иду у туђе земље, али да за то време не примају плату, него да иду о своме трошку и из свога џепа. На ту досетку Станкову хоћу само да приметим, да чиновник који живи од своје плате, он нема никаквих «својих трошкова» и нема «свога џепа», и ако хоћеш да живи, ти му дај, а ако нећеш, немој ни давати. То је један разлог који нема никаквог утицаја нити има смисла. Ја вас молим да имате још на уму кад су одређене ферије уједно је још и то казано: «према потребама државним, краљ може раније или доцније одредити ферије». Дакле није обавезно да их мора бити у одређено време. А тако исто ако ванредне потребе захтевају, може се и у трајању одмора државни Савет ванредно на састанак сазвати. Ту је дакле све предвиђено.

Известилац Витомир Младеновић — Ја ћу у име моје казати неколико речи односно овога што је овде наведено, а нарочито што је поштовани и уважени г. Г. Гершић напоменуо о раду одбора, као да је он све површно прешао, а последњим чланом хтео да то заглади. Међу тим ми смо овај пројект који је доиста у Савету озбиљно израђен, са врло великом пажњом расматрали и учинили у њему неке измене које смо држали према нашем схватању да су нужне, па тако смо учинили и овде, али никако из неког разлога да тиме дамо израза неком нашем задовољству, да тиме као Савет ограничимо или дамо израза незадовољства спрам њега. Кад смо добили пројект, ми смо знали да је на њему врло озбиљно рађено и ми фактички нисмо се

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

дуго с њиме ни бавили, као што сами видите, велики број чланова примљен је без примедбе. Где смо нашли да треба измене учинити ми смо их предложили, и кад смо дошли до ова два предпоследња члана и ту смо према нашем схватању учинили једну измену. Ја појимам колико је ферије важно. Сваки човек кад дође са одмора, приступа са већом вољом и боље и живље ради посао. Био сам мишљења и сам да се овај одмор саветски не укида и предложио сам једну нову редакцију у том смислу, да једна секција од три члана дежура и прима оне жалбе за време ферија. Али одбор није хтео пристати и изнео је јаке разлоге против којих нисам могао војевати. Збиља, има послова административних чињеница и државних власти које немају ферија, а чији посао зависи од решења Државног Савета. Поред разлога које је г. Војин Ћирковић изнео, а који су и у одбору изнесени, ми смо се сагласили да изнесемо овакав предлог, а на Скупштини је сад да она реши, хоће ли усвојити наш предлог или ће остати овај члан и према оним разлозима који су наведени. Али никако, држим, не може се рећи, да је овде одбор радио према своме личном расположењу као да би се показао да смо ми нешто славно учинили и против Савета неко нерасположење имали. Ако хоћете, ја сам баш врло добро расположен према људима у данашњем Државном Савету, и ја бих драге воље пристао да им се да то ферије, али сам морао то моје лично осећање да одвојим, и у овој прилици није нас ништа друго руководило до наше најобјективније расматрање овог предмета, а сад на Скупштини је да оцени, да ли да усвоји наш предлог, или да остане као што је у пројекту владином предложено.

Председник Министарства Сава Грујић — Господо, из извештаја одборског видели сте, да ја нисам пристао да се ова два члана изб ишу и то са ових разлога. У току ове дебате приметило се, да су главни разлози, како одбора, тако и говорника у Скупштини, да се ферије не дају с тога, да би се што више урадило а што би желели трајност — континуитет у пословима саветским — због тога, што има и других органа државних власти, који раде у вези са Саветом. Не спорим, да је донекле то гледиште и оправдано: али ја држим, да има других разлога, који би могли и требали да се узму у оцену од стране Народне Скупштине при решењу: хоће ли овај члан о феријама остати или не?

Влада никако није с обзиром на нечији комодитет предложила, да Државни Савет има ферије, но са тога разлога, што Државни Савет има сада, као највише административно тело, много више посла нега што га је имао по староме Уставу те из чисто службених разлога треба му дати ферија, јер, господо, није питање само о количини рада, него и каквоћи.

Новим Уставом Државни је Савет постао и консултативно тело у самом законодавству. — И овај други његов рад, који је много важнији од првог, даје управо резона даљем опстанку његовом. — За успешно одправљање тих послова Савет треба да има и могућности и средстава, да их отправља онако, као што се с правом може очекивати од једног тела, које је састављено из тако одличних, и самом Скупштином одабраних снага, и које имају тако угледан положај и задатак у држави.

Шта мислите, господо, ако би Државни Савет као консултативно тело осуђен био да све послове на канцелариски начин само по актима расправља? Ја држим да би он постао као конклав римски који би давао своје мњење по нантију и на основу неких ваздушастих теорија, на основу само онога, што је њему познато, али никад не би имао могућности да позна из ближе стварне потребе народне, да сазна његове легитимне жеље и ако је позван законом, да расправља многоструке жалбе што му из народа долазе. Саветници без ферија никад не би имали могућности да изађу у народ, да се о његовим нуждама и потребама упознају како би при давању мишљења по њиховим жалбама или при оцењивању законских пројеката правилније суђење имали а тако исто за проучавање овакових пројеката да се са приликама законодавства и ван земље упознају и да на самом месту виде, какво је законодавство у страним земљама и шта би се од тога дало корисно применити код нас. Укинути ферије једном саветнику, који, осим послова што напред споменух, може још и као народом изабран посланик да има, значи недати му прилику да се са својим бирачима види, да дође у додир са овима, да пред њима објасни свој рад и добије новог материјала и потстицаја за свој будући рад. Не дати му слободног времена значило би: да је он осуђен само на канцелоријски рад, а као што знате, његова дужност иде далеко више изван самих канцеларијских радова.

Г. Петровић казао је, нека иду саветници у стране земље у бање, али о свом трошку — без плате за то време. Ја мислим да би одузимање плате било неоправдано и да би се ваљало радовати да о свом трошку иду што чешће о феријама у стране земље, где имају прилике да изучавају тамошње законодавство па да обогаћеним искуством учине што већу корист држави. Дакле као што видите ови виши разлози определили су владу, да задржи ову практику давања ферија која ће се сад осећати као већа потреба, но до сад.

Истина, речено је: шта ће да буде кад држ. Савет није на окупу, а треба неки хитан предмет да се реши? Као одговор на то питање, могло би се одговорити питањем: а шта ће бити кад суд није на окупу, јер суд решава о животу и имању, а савет решава о административним пословима.

На ово су неки казали, па ми ћемо и судијама укинути ферије. Ја не верујем да ће то бити паметно и практично, јер оно што је дугогодишњом праксом освештано, имаће на сваки начин својих паметних разлога.

Ја опет понављам, није ствар до количине но до каквоће рада и човечија снага има граница своје издржљивости, па кад се до краја дође, онда треба одмор. Нећу да спорим да и код држ. Савета мора се увести она пракса која постоји и код судова као што рече г. Ћирковић, и сасвим се може удесити да за оне текуће администтр. послове има дежурни Саветник и за време ферија као и у судовима. Може се утврдити да у држ. Савету буде читава секција за време ферија на окупу, то би било довољно, и тада не би било прекида у тек. послу, који држ. Савет расправља.

И за то господо, што ме разлози противни нису убедили да би било корисније по интересе саме службе, по интересе народне и по интересе ових послова, који су држ. Савету стављени у дужност, да се ове ферије укину, ја остајем при том да оне треба да се одобре.

Потпредседник — Претрес је свршен. Као што видите одбор је предложио да се члан 98 и 99 изостави. Влада није на то пристала. Ја мислим да Скупштина треба прво да реши у начелу да ли усваја предлог владин или предлог одбора и онда ћемо даље приступити решењу саме ствари.

Алимпије Васиљевић — Кад влада није пристала онда треба ставити на решење прво владин предлог. (Чује се није тако).

Потпредседник — Ја ћу ставити овако питање: ко је за то да овај члан 88 остане, тај нека седи а ко је противан нека устане?

Председник министарства Сава Грујић — Овај је члан у пројекту и г. потпредседник добро је ставио питање.

Подпредседник — Дакле господо, ко је за то да 88 члан остане као што је у пројекту владином, тај нека седи а који је противан нека устане? (Већина устаје).

Већина је устала и онда отпада овај члан а према томе отпада и члан 89 по предлогу одборовом.

Известилац прочита чл. 99.

Потпредседник — Стављам на гласање: Прима ли Скупштина прочитани члан? (Прима).

Известилац прочита чл. 100.

Подпредседник — Стављам на гласање чл. 100. Прима ли Скупштина прочитани члан? (Прима).

С овим је свршено прво читање закона о пословном реду у Државном Савету, сем оних чланова који су враћени у одбор.

WWW.UNILIB.RS

Сад има реч г. генерал Лешјанин ради неког објашњења.

М. Лешјанин — Господо посланици! Ви видите да овде у примедби на завршетку извештаја, који је одбор поднео, стоји, да сам ја, као председник одбора, само једаред дошао у седницу одборску. Да не би Скупштина остала под утиском, да ја не вршим дужност народнога посланика онако, као што би требало, ја вас молим да у неколико речи објасним, за што сам једаред дошао у седницу.

Господо! кад је изабран одбор ја сам тога дана после подне добио један циркулар потписат од г. В. Младеновића у којме се позивају г. г. одборници да дођу у 3 сата у одборску седницу; ја сам дошао тачно у 3 сата по подне али тамо нисам нашао никога и чекао сам до 4 сата и тако око 4 сата дошли су 4 члана и тада се конституишемо изабравши мене за председника а г. В. Младеновића за деловођу и известиоца одборског; после конституисања одбор је почео да ради на томе послу, а кад смо прекинули рад и заказали смо да идући састанак буде сутра тачно у 3 сата по подне те да продужимо рад. Сутра дан пре подне кад је седница скупштинска свршена г. Витомир је сасвим гласно позвао све чланове одбора да дођу у седницу одборску тачно у 3 сата по подне; ја дођох у 3 сата но не нађох нигде никога до г. Витомира пред скупштинском двораном са још два мени непозната човека; поздравим га, уђох у собу одборову где сам чекао до 4 сата али кад видох да нико не долази пођем и ја кући и тек тада дознам од послужитеља да радикални клуб тога дана по подне има своју седницу и да су сви чланови одбора отишли у клуб. При оваквом стању ствари ја налазим да је г. Младеновић требао да има толико призрења према мени па да ме извести да седнице бити неће те и ја да не долазим и не дангубим али баш и да ме није видео требао је као одборски деловођа да сврати у скупштинску дворану и да каже бар послужитељима ако би ја дошао да не чекам. Према свему овоме ја сматрам да се према мени од стране г. г. чланова одбора, а нарочито од г. Младеновића као деловође није имало никаква призрења, и ја, који сам 40 год. провео у војној служби и који сам се научио на тачност, — ма да нисам тражио и овде ту тачност која се у војсци тражи — имао сам право очекивати да ме извести, а не да чекам по $^3/_4$ и читав сат. Кад се је дакле тако догодило са мном ја сам написао писмо председнику Скупштине, изложио сам му овај случај и у исто време изјавио да не могу више учествовати у радњи овога одбора. И као што видите због тога сам само једаред био у одборској седници.

То је што сам сматрао за дужност да кажем поводом ове примедбе у извештају одборском ради објашњења пред Скупштином.

В. Младеновић — Кад је образован овај одбор за овај закон ми смо доиста сазвали седницу и било је све онако као што је г. генерал навео, ја сам за сутра дан позвао чланове одбора у седницу још за пре подне, но то је било после излишно с тога, што је председник Скупштине објавио, да се седнице одборске тога дана држе у 3 сата по подне а пре подне била је скупштинска седница. Што г. Лешјанин вели, да сам га ја видео и да ми се јавио, ја опет кажем да га нисам приметио и кад ме поздравио ја би га као стара човека, не само њега него и све друге старе људе отпоздравио, као што имам обичај. Нисам послао момка да га известим о томе ће ли бити седница или не за то, што не би могао тврдити да одборске седнице неће бити и ако је заказата клубска седница, јер чланови тога одбора не морају ићи на клубску седницу и можда би дошли у одбор да раде на овоме послу; најпосле могли би да учине и то, да остану у одбору до 5 сати па онда да иду у клубску седницу. Са тих, дакле, разлога ја нисам могао нити сам смео казати да одборске седнице неће бити и да г. генералала Лешјанина о томе известим. Сем тога могли су неки чланови одбора доћи у клубску седницу а други у одборску, те као што рекох, да раде. И најзад одкуда сам ја знао шта ће бити, те да г. Лешјанина известим; ја нити имам право кога да зовем у седницу нити да извештавам да неће бити седнице. Дужност је моја да водим прибелешку на седници. А г. Лешјанин кад је видео да је заказана клубска седница а чланови одбора ни су дошли у одборску седницу, онда је и он могао отићи а не чекати.

Ја мислим да овде нема до мене никакве кривице сем ако то може бити кривица што сам писао извештај одборов и што сам овај закон читао пред Скупштином, ревносно га прегледао и радио већ 2—3 дана; ако је то, онда је друга ствар. Нек каже Скупштина, па ћу се и ја знати управљати.

Потпредседник — Ствар је о овом свршена, а сад изволте чути извештај одбора за молбе и жалбе, који ће се ставити сутра на дневни ред.

Известилац Ђ. Анђелковић чита:

ИЗВЕШТАЈ

одбора за молбе и жалбе.

Одбору је част поднети Народној Скупштини на решење следеће молбе и жалбе

I молбе за које је одбор мишљења да се одбаце а те су под бројевима: 84, 68, 47, 45, 197, 64, 113, 55, 103, 290, 203, 125, 159, 323, 343, 249, 114, 158, 315, 275, 361, 305, 278, 345, 291, 279, 316, 254, 267, 310, 32, 145, 324, 101, 99, 231, 183, 225, 115, 116, 170, 142, 87, 286, 309, 280, 327, 287, 128, 276, 119, 245, 52, 88 и 144.

II молбе и жалбе за које је одбор мишљења да се уваже, а те су под бројевима: 189, 343, 232, 94, 83, 173, 17, 235, 165, 299, 195, 97 и 36.

III молбе и жалбе за које је одбор мишљења да их треба упутити појединим министрима, а те су под бројевима: 178, 98, 184, 188, 204, 312, 253, 252, 168, 157, 348, 271, 63, 269, 152, 320, 257, 213, 176, 198, 248, 70, 182, 175, 102, 214, 174, 226, 153, 186, 300, 328, 340, 233, 178, 154, 256, 322, 321, 264, 258, 265, 317, 273, 179, 313, 62, 110, 71 и 297.

2 децембра 1890 год.
Београд.

председник:
М. А. Поповић.

известилац:
Мијајло Ристић.

чланови:
Ђ. Анђелковић Дан. Јовановић

Потпредседник — Овај извештај о молбама и жалбама биће сутра на дневноме реду, сем тога сутра ће се прочитати и извештај одбора за закон о министарској одговорности.

Дагашњу седницу закључујем а другу заказујем за сутра у 9 часова пре подне.

Састанак је закључен у 12 часова у подне.

---

26 САСТАНАК

9 децембра 1890 год. у Београду

председавао потпредседник

Паја Вуковић

секретар

Љуб. Ћирић.

Почетак у $9^1/_2$ часова пре подне

Присуствовала су г.г. министри: председник и министар иностр. дела, министар финансија, и министар просвете и црквених послова.

Потпредседник — Отварам седницу 26 редовног састанка. Изволте чути протокол 25 састанка.

WWW.UNILIB.RS

Секретар Др. Станојло Вукчевић — прочита протокол поменутог састанка.

Потпредседник — Има ли ко од г. г. посланика да примети што на састав прочитаног протокола? (Нема).—Оглашујем да је протокол примљен.

Изволте чути жалбе и молбе, које су упућене Нар. Скупштини.

Секретар Љуба Ћирић чита:

Еснаф кафанско-механски из Лознице, и Еснаф механско-кафански и пекарски из Књажевца моле, да се укине акцис на пиће и друге реформе да се уведу.

Еснаф лебарски из Шапца, и Еснаф лебарски из Лознице моле да се укине таксирање леба.

Коста Недић учитељ у пензији, Нићифор Сретеновић надзорник III класе, Живојин Крстић срески писар, — моле: да им се уваже извесне године службе.

Грађани из Пирота; грађани из Лесковца; грађани Беле-Паланке; еснаф касапски у Нишу; грађани из Прокупља; 4 молбе грађана вароши Ниша; и грађани из Врање: моле да се не забрањује продаја пресних опанака.

Сељани села Цулине и Гојсанице у окр. подринском моле да могу садити дуван.

Три општине из врачарског среза моле, да не буде више стрелиште на Бањичком Брду.

Саво Јовановић из Доње-Љубовиће жали се против поступка суда подринског.

Радивоје Пајић и жена му Илинка, из Ваљева моле, да им се врати реквизициони зајам.

Иконија Јакова Демировића жали се што јој се одузима имање, на које има тапију.

Грађани Клења моле да се одвоје од Мрчковца и да образују засебну општину.

Живан Маринковић из Рушња у срезу врачарском окр. подунавског жали се против Министра унутрашњих дела, што извесно дело није узето у поступак.

Алекса Живковић и Живко Јовановић из Великог Орашја моле да им се исплати земљиште заузето приликом регулације реке Мораве.

Суд општине Велико-Грабовичке моли, да им се поново премери и класификује земљиште, смањи бир свештенички и друге олакшице учине.

Грађани из Књажевца моле да се укину сеоски дућани.

Божидар Гајиновић из Београда, и Јован Ђурић из Комирића у округу подринском моле за државну помоћ.

Потпредседник — Све прочитане молбе и жалбе упућује се одбору за молбе и жалбе.

Изволте чути предлоге народних посланика, који су упућени Нар. Скупштини.

Секретар Љуба Ћирић чита:

Народној Скупштини

ПРЕДЛОГ

за трасирање железнице са уским колосеком Крагујевац Краљево—Чачак—Пожега—Ужице.

Народном представништву припада искључива дужност, да се подједнако брине за добро и благостање свију места и крајева наше отаџбине. Његова је суверена дужност, да ради и пази да се могућним материјалним жртвама подижу и извршују благодетне установе по свима покрајинама наше отаџбине, које ће послужити и учинити, да се оживи полет радиности, да се потпомогне народна производња и сљедствено његово благостање.

Народно Преставништво несме ни према коме делиђу наше отаџбине бити маћеха. Народно Представништво мора да сврати озбиљну пажњу нарочито на оне покрајине наше земље, гди је наступио у промету и трговини мал не потпун застој — мртвило.

А то је ужички округ.

Од како је босанска влада тешким ђумручким стопама затворила границу извозу наших сировина, од оног доба наш крај живи скоро од готовине и оних ништавних и жалосних прихода што прода нешто стоке ужичким трговцима и што однесе преко врлетних, кршних и дугих путова, јабука и сува меса у Београд.

Зле последице голотиње, немаштине и исцрпљености ужичке већ се опажају у одметању у хајдуке.

Ужички округ принуђен силом околности, ако неће да скапа, постане пустош кад су му затворена врата за Босну, Ерцеговину и јадранско море како је од векова највећи део својих сировина износио на тржишта, да се окрене за продају својих производа Европи преко Београда и Смедерева.

Ма да то, што је ужички округ у накрст и на својим границама испреплетан планинским и горским повијарцима, који се дижу под облаке па да и не помињемо данашње примитивне и жалосне путове, већ да су ови најбоље технички изведени и извршени, опет наше сировине са своје ниске цене не могу да издрже дуготрајне колске путове. Док до Београда сировина доће поједе сама себе. Тако су два најглавнија економна чинилца, добитак времене и јефтин подвоз, истакли жељезничке путове. И данас нема ниједне државе на свету, којој би пало на памет, да претпостави, нарочито по артериозним правцима, друмове жељезницама, већ свуд и кад год се може подижу и граде железнице, а друмови долазе у други допуњујући ред, да се до појединих железничких тачака доће.

Из ових основаних и необоривих разлога предлажемо Народној Скупштини да донесе *овако законодавно решење*:

Чл. 1. Одобрава се кредит из државне касе од 100.000 динара за трасирање железнице Крагујевац—Краљево—Чачак—Пожега—Ужице, коју ће саградити под државном гаранцијом акционарско друштво.

Чл. 2. Решење ово ступа у живот кад га Краљ потпише.

Ма да линија од Крагујевца оставља свој природни и краћи правац за Ужице и завлачи пут Краљеву под оштрим углом, али је по све нужно, са народно економног и стратежног рачуна, да се траса примакне Краљеву као будућој раскрсници железница за Нови Пазар и низ Мораву до Сталаћа.

Да би се избегао веома оштар угао и прелаз преко Мораве, траса за Краљево савила би од Витковаца или Печенога у десно на Сирчу или Опланиће и оставила Краљево лево за 1—2 сата.

Пошто је свима нама добро познато финансијско стање наше земље, за извршење ове линије склопиће се друштво у Србији на акције у коме ће и држава са одређеним бројем акција учествовати и главни надзор руководити.

На остварење ове корисне и благотворне намере бодри нас одушевљен одзив толиких наших првих трговаца и општина, које су вољне, да цео невештачки рад кулуком изврше.

Ма да држави припада првенствено право опредељења начина израде ове линије опет за то, што ће акционари учествовати својим новцем, молимо Скупштину, да усвоји ове принципе:

1. Да железница за ово време буде са уским колосеком од 0,^{m}75 траго размака;

2. Пошто ће несумњиво време доћи, кад ће овај правац опет бити првог саобраћајног реда, као што је под Римљанима и старом нашом државом и био, то да се усвоје као за нормалну жељезницу ови радови:

а) да буде максималан успон 200‰;

б) Да буде на курентној линији најмањи полупречник 200^{m}; и

в) да се на свима мостовима 20^{m} распона па на више темељи озидају за нормални трагоразмак.

Цео финансијски план саставиће се, кад буде довршено трасирање и план са предрачуном свију радова склопљен.

Да не би ко помислио, да кулуком извршени радови иду на искључиву корист акционара напомињемо то, да ће свака општина, која буде учествовала кулучећи, добити равну цену

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

свршеном послу у акцијама. Целокупан програм изнеће се пред идућу Народну Скупштину на решење.

Предлагачи,

народни посланици:

Милан Ђ. Ђурић, прота. Р. С. Поповић, В. П. Невесињац, Рад. Б. Тајсић, Радисав Митровић, Др. Лаза Илић, Милош Марковић, Живко Малопарац, Д. М. Илићановић, Радоје М. Костић, Богосав Поповић, А. Л. Прокопијевић, Јован Милић Баличевац, Павле М. Ранковић, В. Т. Радовановић, Др. К. Динић, В. Ћирковић, Младен Марковић, Љуба Новаковић. Гл. Гершић, Љуб. П. Ћирић, Милан Глигоријевић, Раша Нинић, Вуча Николић, Стеван Ристић, Анта Рајичић, Мијајло Ристић, Н. М. Ристић, Никола Протић, Т. Радовановић, Јован И. Николић, Павле Станковић, Илија Ж. Мојић, Ст. Виденовић, Л. Бошковић, Доброслав М. Ружић, Ранко Петровић, Трив. Милојевић, Арсеније Ирић, Јов. Поњавић, Лазар Ј. Лазаревић, Новак Милошевић, Др. Д. Станојевић, Младен Аксентијевић, Стеван Нешић, Драг. С. Илић, И. М. Душманић, Д. Ћирковић, Коста М. Влајић, Мак. М. Сретеновић. Радомир Протић, Јок. Павловић, Тома Бојичић, Живк. Л. Радосављевић, Др. Ст. Нешић, М. Н. Миљковић, Мата Максимовић, М. Спасојевић, Таса Вукосављевић, М. Веселиновић, Лазар Миловановић, Милош Обркнежевић, Ђока. Ж. Брачинац, Мата Радојковић, Срет. М. Гогић, К. Борисављевић, Љуб. Миленковић, Милан Б. Поповић.

Народној Скупштини.

Част ми је поднети Народној Скупштини законски предлог «о изменама и допунама у закону о поступку судском у грађанским парницама» и то:

1).

Да се у § 510 поменутог закона изоставе последње реченице: «и још од 16 Јуна до конца Јула закључно».

2.)

Да се у §§ 511 и 512 истога закона касирају.

8 Декембра 1890 год.
Београд.

Предлагачи: Благоје Божић, Алекса Ратарац.

ПРЕДЛОГ

Народној Скупштини.

13 јуна 1884 године донет је закон о варошкој трошарини у Београду. Овим законом хтело је се дати овлашћење и иницијатива влади, да изврши канализацију, водоводе и осветљење као и калдрмисање. За подмирење трошкова око жељених радова истим законом, а чланом 4-тим овлашћена је влада „да у споразуму са општином београдском установи трошарину или плаћање извесне таксе на довезене предмете за потрошњу при њиховом уношењу у варош.“

Тим истим законом, а чланом 8-мим, даје се право свима варошким општинама, да могу увести трошарину по изјави својих зборова.

Овим законом дакле хтео је се увести један нов намет — прирез, како га хоћете назвати, на потрошача а у неколико и на самога произвођача. — И од оног времена, па све до данас, не нађе се куражна, ни једна влада, ни једна општинска управа, да се користи правима тога закона или кратко рећи, да закон уведе у живот.

Дознали смо да општинска управа спрема на друмовима при улазу у варош карауле, у којима ће наместити стражаре са сабљама да наплаћују од народа из унутрашњости на сваки унешени или увезени предмет, или утерану стоку унапред таксу, коју спрема прописати општински одбор београдски.

Пошто закон о варошкој трошарини у Београду није ступио у живот до данас, а исти је донет под старим уставом; пошто данас у добу названом „нове ере парламентаризма“ тај закон не може бити складан са духом и принципима правде, како грађана унутра, тако и произвођача с поља (из унутрашњости); и пошто ће се увођењем таксе на земаљске увезене производе, оптеретити дацијама неправедно више сиротнија класа но богатија, што би створило јако и праведно незадовољство; — то предлажемо Народној Скупштини, да реши:

„Да се закон о варошкој трошарини у Београду од 13 јуна 1884 год. зборник 40, страна 269, 270 и 271 укине и да се ни чим не замењује.“

5 Декембра 1890 год.
Београд.

Предлагачи, народни посланици: Вића Т. Радовановић Алекса Ратарац, Јоксим Павловић, Младен Марковић.

ПРЕДЛОГ

Закона о находчадима, богаљима и изнемоглим

Чл. 1.

Држава је дужна да кроз годину дана подигне у земљи два завода — један за находчад, а други — за богаље и изнемогле.

Чл. 2.

Завод за находчад прима сву находчад, посмрчад и осталу децу, која се заводу предаду.

Чл. 3.

Деца ће се заводу предавати тајно или јавно, и нико неће смети да пита, чија су она.

Чл. 4.

Завод ће се звати: *„Завод за одгајивање и васпитање деце“*.

Чл. 5.

Завод ће бити уређен по свима правилима науке за одгајивање и васпитање деце.

Чл 6.

Завод ће имати своју управитељку, дојиље, дадиље, васпитачице, лекара, економа и све остало, без чега не може да буде.

Чл. 7.

При заводу постојаће детиња башта за одраслију децу.

Чл. 8.

Завод ће имати своју основну школу за децу од 7 година.

Чл. 9.

Најзад завод ће имати своју радионицу од разноврсних заната за ону децу. која сврше основну школу завода.

Чл. 10.

Завод за богаље и изнемогле примаће богаље и изнемогле из целе земље.

Чл. 11.

У овом заводу постојаће радионица с разноврсним занатским радовима, па ће се богаљи и изнемогли употребљавати у оне радове, које сваки од њих може да ради.

Чл. 12.

Завод ће се овај издржавати од прихода, који се радом богаља и изнемоглих добије.

Чл. 13.

Сав приход који превишава издржавање завода, оставља се у резервну касу.

Чл. 14.

Из сума резервног прихода може сваки богаљ и изнемогли, кад из завода изађу, дизати суме, које на његов део зараде долазе.

Чл. 15.

Док се богаљи и изнемогли у заводу налазе, не могу више, но само половину од своје зараде из резервног фонда на своје личне нужде употребљавати.

Чл. 16.

Заводом ће управљати управитељ, који ће се указом постављати.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Чл. 17.

Завод ће имати свога учитеља, доктора и економа, покрај потребног броја мајстора за разноврсне занате.

Чл. 18.

Овим се законом забрањује свако просјачење у целој нашој земљи.

Чл. 19.

Овај закон ступа у живот, кад га Краљ потпише.

4 новембра 1890 год.
у Београду.

Предлагач:

Атан. Вучковић
нар. посланик

ПОБУДЕ

Оба предложена завода спасће живот многих наших слабих и изнемоглих, а у исто време многе ће од ових и сребнима учинити. Ко не зна, како се данас богаљи и сироти изнемогли по целој нашој земљи муче? Ко не зна колико находчади и посмрчади данас код нас пропадају? — А шта се још ради с побацивањем деце?

Свега ће овога нестати, кад се подигну у нашој земљи два речена завода.

Атан. Вучковић
нар. посланик

ПРЕДЛОГ

Закона о грађанском браку и брачним парницама.

Чл. 1.

Овим законом добија у Србији законску силу, грађански брак.

Чл. 2.

Ни један српски грађанин, био он ма кога чина и звања, не може у брак ступити пре потврде брачног уговора.

Оваким уговорима констатује се, да су супружници у брак ступили.

Чл. 3.

Лица, која желе у брак ступити (будући супружници) морају се најмање на 7 дана, пре овога, за ово пријавити оним општинским властима, у којим општинама желе брак закључити.

Уз своју пријаву овакви морају приложити: 1. своје крштенице, 2. уверење, — одакле су, 3. уверење од власти или од приватних, да нису ни с киме у браку, 4. уверење од свештеника да нису међу собом род — у каквом степену, и 5. да јесу или нису још који пут били у браку.

За пријаве о ступању у брак супружници плаћају 20 динара.

Сиромашни ослобођавају се од ове таксе.

Кад супружници, ступајући у брак, пожеле, да њихове пријаве општинске власти обзнане оним начином, којим оне и своје званичне ствари обзнањују, онда за ово плаћају 30 дин.

Чл. 4.

Најдаље за 4 дана, од дана пријаве супружника ступајућих у брак, општинске власти са својим одборима морају издати овима решење могу ли, или — за што не могу пријављена лица у брак ступити.

Чл. 5.

Супружници који су добили решење да могу у брак ступити, јављају општинској власти, ког дана ово желе да изврше.

Тога дана у 6 сати после подне, супружници се представљају општинској власти.

Са супружницима морају доћи најмање још и три сведока — кум, девер и стари сват.

Чл. 6.

Дошавше супружнике општинске ће власти у присуству кума, девера и старојка протоколарно саслушати.

После овога општинске ће власти бити дужне да обрате пажњу супружника, на цео њин будући брачни живот, на све тачке њиног брачног уговора и на то, да ли супружници по сопственој жељи желе у брак ступити.

Чл. 7.

Кад се општинска власт увери — што ће у протокол ставити — да се супружници с вољом узимају, онда ће се ови заклети један другоме на верност.

Заклетва ће гласити овако: ја (Петар или Зорка) заклињем се богом живим, да ћу све тачке мога брачног уговора са мојом женом (Н) или мужем (Н) до гроба свето чувати, да ћу мојој жени или моме мужу, вечно у свему бити веран или верна, у свакој га или у свакој је нужди потпомагати и цео свој живот за њу или за њега и за наш будући пород, ако нам га Бог да, жртвовати.

Невидео или невидела никаквог добра у своме животу, ако ову моју заклетву погазим."

Заклетвом ће руководити свештеник, обучен у црквено одело, са запаљеном свећом пред еванђељем.

Чл. 8.

Кад се све ово сврши, онда ће се брачни уговор потврдити, од кога ће један егземплар остати у општини, а два ће се дати супружницима.

На брачним уговорима метаће се печат са сликом распјатија Христова.

Брачне уговоре потписиваће и присуствујући сведоци — кум, девер и старојко.

Чл. 9.

Општинске власти могу и у краћем року од недеље дана брачне уговоре потврђивати, кад су уверене, да лица, ступајућа у брак, за ово немају никаквих препрека.

Чл. 10.

Брачне уговоре могу правити сва она лица, која, према закону не могу у брак ступити.

Чк. 11.

Брачни уговори не могу се потврђивати само у време великог поста.

Члан. 12.

За потврду брачних уговора плаћа ће се према имовном стању. Ко плаћа пун данак — плаћа 10 дин.; ко плаћа од 15—30 дин. — 20 динара; ко плаћа од 30—60 дин. 40 динара; ко плаћа од 60—100 дин. 60 динара; ко плаћа од 100—150 дин. 80 динара; ко плаћа од 150—300 дин. 160 динара; ко плаћа од 300—600 дин. 250 динара; ко плаћа од 600—1200 дин. 500 динара; ко плаћа од 1200—2500 дин. 1000 динара; ко плаћа 2500—5000 дин. 2000 динара; ко плаћа од 5000—10000 дин. 4000 динара, Ко плаћа преко 10000 дин. порезе, платиће 6000 дин.

Сиромашнога стања супружници ништа не плаћају за потврду брачнога уговора.

Члан 13.

Дозвољено је општинским властима, да од супружника, када им се брачни уговор потврдно буде, примају за општинску сиротињу а особито за сиротне ђаке, поклоне.

За ову ће ствар општинске власти имати нарочиту кутију, запечаћену општинским печатом, од које ће кључ чувати касир општинске сиротиње.

Члан 14.

Министар правде дужан ће бити, да одреди нарочиту комисију, која ће израдити нацрт форме брачног уговора.

Нацрт форме уговора мора обухватити све што се односи на брачни живот.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

У томе нацрту морају се тачно обележити рубрике, шта доносе или дају лица, ступајућа у брак, један другоме и како ће се с том имовином руковати; у њему ће супружници означити своје здравље, које се може и лекарском увером констатовати и мане своје исказати, поставиће услов за пијанство, картање, браколомство, лењивост, способност за заједнички брачни живот, своје поштење, способност за управљање кућом, децом и т. д.

Члан 15.

За развод брака на првом месту биће меродаван брачни уговор.

Али ако супружници не желе да се бране брачним уговором, брак се може развести и без обзира на овај.

У овом последњем случају првостепени ће судови најпре дужни бити да мире супружнике. Мирење ће трајати у продужењу једне године дана, а извршиће се у три маха у размаку од четири месеца, па ако се супружници и после овога не сагласе на заједнички живот, суд ће их развести.

Члан 16.

Никоме се не забрањује, да, после брачног уговора, изврши над собом и црквено венчање, само што овај обред неће имати никаквог утицаја на брачно суђење и на развод брака.

Члан 17.

Страна, која не испуњава брачни уговор, даје право другој страни да се с противном страном разведе.

Члан 18.

У брачним парницама забрањује се супружницима, да их ко год други заступа.

Члан 19.

Према овоме закону све брачне парнице отпадају од духовних судова и преносе на грађанске судове, чим се овај закон одобри.

Члан 20.

Све што се не коси о браку и разводу брака с овим законом у грађанским и црквеним законима, остаје и даље у сили.

Члан 21.

Закон овај ступа у живот, кад га краљ потпише.

12 децембра 1890
Београд

ПРЕДЛАГАЧ
Атанасије Вучковић
НАРОДНИ ПОСЛАНИК

ПОБУДЕ

Одавно је већ требало, да се и код нас уведе грађански брак. Он би избавио многе наше грађане од коначне пропасти, која их данас, без овога, сналази. Он би учинио да се код нас популација знатно повећа, што није од мале вредности по сваку државу. Он би у велико олакшао целом нашем народу брачна суђења, јер би се ова код првостепених судова вршила, који нису тако у даљини од њега. Он би убрзао брачна суђења, те ова не би морала да трају по пет и више година.

Најзад грађанским браком ми би доказали целом свету, да смо истински ступили у коло напредних европских народа. Њим би у велико подигли још моралну религијску страну нашега народа, јер он не само што не искључује црквено венчање, но уводи још и заклетву супружника пред евангелијем у пуној религијској форми.

Ево из ових разлога Народна Скупштина требала би да прими овај законски предлог.

И данас наши грађански закони дозвољавају брачне уговоре, али се том дозволом слабо ко користи, што ови нису обвезни, што за њих није прописана нарочита форма, што се њима не регулише брачни живот и што они немају никаквог утицаја на брачне парнице.

Све ове мане нишчезавају поднесеним предлогом, јер он попуњава све недостатке досадашњег нашег брачног уговора, који је нашим законом дозвољен.

Атанасије Вучковић
НАРОДНИ ПОСЛАНИК.

ПРЕДЛОГ
закона о механама и кафанама

Чл. 1.

У варошима и варошицама на сто глава пореских не сме бити више од једне механе, а на двеста од једне кафане

Чл. 2.

Механе се могу налазити само на оним местима, која су на ударцу путницима, а кафане — на оним — која су на ударцу живљег промета и саобраћаја.

Чл. 3.

Према овоме општински ће одбори дужни бити најдаље кроз годину дана да одреде у својим местима све оне тачке, на којима би по овоме закону, требале да буду механе и кафане, па ове своје одредбе да пошљу на потврду министру грађевина.

Према потреби, а са увећањем варош и варошица општински ће одбори одредбе своје у овом делу потпуњавати.

Чл. 4.

Нико не може добити право механско или кафанско на ком другом месту, сем онога, које је општинском одредбом утврђено.

Механе удаљене од села са свим се затварају.

Све власти биће одговорне, које би другче поступиле.

Чл. 5.

Ни у једном друмском селу, које је изложено живом трговинском саобраћају, не сме бити више од три механе.

У осталим селима не сме бити више од по једне механе.

Чл. 6.

Неприродан број кафана и механа, који је до сада подигнут, како према броју житељства, тако и према важности положаја, постепено ће се смањивати и то, почињући од оних кафана и механа, које су од најмање вредности.

Ово смањивање кафана и механа вши ће према решењу општинских одбора, које ће решење утврдити министар грађевина, и извршиће се у року од пет година.

Чл. 7.

Закон овај ступа у живот, кад га краљ потпише.

12 новембра 1890
у Београду.

ПРЕДЛАГАЧ,
Атан. Вучковић
НАР. ПОСЛАНИК

ПОБУДЕ.

Крајње је време да се Народна Скупштина најозбиљније побрине, како ће се стати на пут прекомерном нагомилавању механа и кафана код нас.

Атан. Вучковић
НАР. ПОСЛАНИК.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Одговорни уредник **Ранко Петровић**

Штампа краљ. српске државне штампарије